

Rapport 2012:1

Fastigheten Kristianstad 4:4

Arkeologisk förundersökning 2012

Christer Carlsson

sydsvensk
arkeologi

Rapport 2012:1

Fastigheten Kristianstad 4:4

Arkeologisk förundersökning 2012

Christer Carlsson

Fornlämningsnr: 93
Kristianstad 4:4
Kristianstad stad
Kristianstads kommun
Skåne län

Sydsvensk Arkeologi AB

Kristianstad

Box 134

291 22 Kristianstad

Telefon (Regionmuseets växel): 044-13 58 00

Malmö

Erlandsrovägen 5

218 45 Vintrie

www.sydsvenskarkeologi.se

© 2012 Sydsvensk Arkeologi AB

Rapport 2012:1

Omslag: Förundersökningsschakt inom Kv. Kristianstad 4:4.

Kartor ur allmänt kartmaterial, © Lantmäteriverket, Gävle.

Innehåll

Sammanfattning	5
Inledning	5
Läge och topografi	5
Historik och fornlämningsmiljö	5
Undersökningsresultat	6
Referenser	7
Administrativa uppgifter	8

Fig.1. Kristianstad i Kristianstad kommun, Skåne.

Fig. 2. Undersökningsområdets läge i Kristianstad.

Sammanfattning

Sydsvensk Arkeologi AB har utfört en arkeologisk förundersökning inom fastigheten Kristianstad 4:4 i Kristianstad stad, Kristianstad kommun, Skåne län. Undersökningen föranleddes av planerad husbyggnation och genomfördes på så sätt att ett sökschakt grävdes inom exploateringsområdet. Vid arbetena påträffades inga lämningar av arkeologiskt intresse och området bedömdes därför kunna bebyggas utan vidare antikvariska insatser.

Inledning

Sydsvensk Arkeologi AB utförde den 22 december 2011 en arkeologisk förundersökning inom fastigheten Kristianstad 4:4 i de södra delarna av Kristianstad innerstad. Exploatören AB Kristianstadsbyggen planerar att uppföra bostadshus och parkeringsdäck inom delar av ovan nämnda fastighet (Fig. 1-3).

Läge och topografi

Undersökningsområdet var ca 10 000 m² stort och var beläget inom de södra delarna av Kristianstad innerstad. Exploateringsområdet är beläget på en höjd av ca 3 m.ö.h och avgränsas i norr av Tivoliparken, i söder av Långebrogatan och i öster av Västra Boulevarden och den där befintliga järnvägen. I väster avgränsas området av en äldre och befintlig bebyggelse.

Historik och fornlämningsmiljö

Undersökningsområdet var beläget inom de södra delarna av Kristianstad innerstad, vilken utgörs av fornlämningsområdet RAÄ 93. Kristianstads historiska stadsplan utgjordes av ett rektangulärt och regelmässigt gatunät, med en kvarters- och tomtindelning omfattande sammanlagt 190 tomter inneslutna av en bastionförsedd fästningsvall. Stadsområdet mätte ca 700 x 240 m (Andersson & Lindbom 1976, s 38 ff.). Fästningen bestod av ett så kallat nederländskt vallsystem och det var första gången detta försvarssystem användes i Norden. För flankeringsförsvaret fanns totalt tio bastioner, en i varje hörn och tre på vardera långsidan. Vallsträckorna mellan bastionerna var raka på långsidorna och brutna på kortsidorna för att ge skydd åt de båda stadsportarna. Fästningsverken omgavs av en vallgrav. Med tiden tillkom utanverk i form av så kallade raveliner eller reduter, en framför vardera stadsport. Under åren förföll befästningsverken, byggdes sedan ut och förföll igen. Den slutliga raseringen av vallar och bastioner påbörjades år 1848 och pågick sedan under många år (ibid 1984, s 70 ff.). Det aktuella under-

sökningsområdet var beläget strax väster om försvarsverken, inom en yta som under 1600-, 1700- och början av 1800-talet utgjordes av en strandzon ned mot Helgeå.

Undersökningresultat

Förundersökningsschaktet togs upp med ambitionen att upptäcka eventuella lämningar efter Kristianstads äldre befästningar och/eller bebyggelse. Schaktet placerades därför förhållandevis långt åt öster inom undersökningsområdet, där chansen att stöta på lämningar från såväl befästningar som övrig bebyggelse bedömdes vara som störst. Inga lämningar av arkeologiskt intresse påträffades dock vid förundersökningen, trots att schaktet grävdes ned till ett djup av ca 2 m under den nuvarande markytan. Den övre delen av fyllningen i schaktet bestod av ett ca 0,3 m tjockt bärlag för den tidigare parkeringen på platsen. Därefter vidtog ett ca 0,2 m tjockt utfyllnadslager från 1800- och 1900-talet, vilket hade avsatts på brinken ned mot Helgeås vattenspegel. Detta lager innehöll enstaka fragment av tegel, murbruk och fönsterglas, men detta material bedömdes vara förhållandevis ungt till karaktären. Under utfyllnadslagret vidtog det sterila gruset, vilket inte uppvisade några spår av mänsklig aktivitet. Varken lämningar efter stadsbebyggelsen eller spår efter de kraftiga bastionsmurarna och dess vallgravar påträffades därför vid undersökningen (Fig. 3). Området bedöms därför kunna bebyggas utan att ytterligare antikvariska insatser är nödvändiga.

Fig. 3. Förundersökningsschaktet innehöll inga lämningar av arkeologiskt intresse. Foto av författaren från väster.

Referenser

Andersson, T. & Lindbom, G. 1976. *Boken om Kristianstad*. Stockholm.

Administrativa uppgifter

Sydsvensk Arkeologi AB dnr:	100109
Länsstyrelsen i Skåne dnr:	431-14262-10
Datum för beslut:	2010-11-18
Län:	Skåne
Kommun:	Kristianstad
Socken:	Kristianstad
Fastighet:	Kristianstad 4:4
Läge:	Ekonomiska kartan, blad 3D 2j
Koordinatsystem:	RT 90. 2,5 gon väst
X koordinat:	621202,257
Y koordinat:	139719,518
Höjdsystem:	RH 2000
M ö.h.	Ca 3
Fältarbetstid:	2011 12 22
Antal arbetsdagar:	0,25
Antal arkeologtimmar:	2
Exploateringsyta:	10 000 m ²
Undersökt yta:	10 m ²
Platschef:	Christer Carlsson
Personal:	Christer Carlsson
Uppdragsgivare:	AB Kristianstadsbyggen
Dokumentationsmaterial:	Foton och ritningar förvaras på Regionmuseet Kristianstad
Kostnader:	7000 SEK

Sydsvensk Arkeologi AB

Rapporter 2012

1. Fastigheten Kristianstad 4:4, Kristianstad stad, FU 2011, Christer Carlsson

